

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Moniky Kyselové a soudců JUDr. Michaely Svobodové a JUDr. Jiřího Handlara ve věci

nezletilého: **D. S.**, narozený XXXX
bytem XXXX, XXXX
zastoupený městem Kuřim jako opatrovníkem

syna rodičů: **J. S.**, narozená XXXX
bytem XXXX, XXXX
P. B., narozený XXXX
bytem XXXX
(nyní Věznice XXXX, XXXX, XXXX)

o snížení výživného, o dovolání matky proti rozsudku Okresního soudu Brno-venkov ze dne 19. listopadu 2018, č. j. P 484/2012-273,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se **mění** tak, že návrh otce na snížení výživného se zamítá.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem soudu I. stupně byl ve výroku o výživném změněn rozsudek Okresního soudu v Prostějově ze dne 21. 10. 2010, č. j. 0 P 200/2009-150, tak, že otec byl zavázán k povinnosti platit na výživu nezletilého D. namísto dosavadních 2.000 Kč měsíčně od 1. 8. 2018 sníženou částku 700 Kč měsíčně, splatnou vždy nejpozději do každého 15. dne v kalendářním měsíci k rukám matky (výrok I.) s tím, že za dobu zpětně od 13. 2. 2015 do 31. 7. 2018 se výživné na nezletilého

35/2019

D. „neupravuje“ (výrok II.). Žádnému z účastníků nebylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení (výrok III.).

2. Proti tomuto rozsudku se odvolala matka, která se snížením výživného nesouhlasila. Soudu I. stupně vytkla, že ač sám konstatoval, že došlo k výrazné změně poměrů nezletilého D. vzhledem k nárůstu jeho potřeb, a že snížení výživného není v zájmu dítěte, výživné napadeným rozsudkem snížil, a to navíc na částku, která sice odpovídá doporučení Ministerstva spravedlnosti, ale nebere ohledy na aktuální potřeby nezletilého dítěte. V odvolání podrobně rozvedla i další důvody, pro které se snížením výživného nesouhlasí, zejména to, že otec se o nezletilého od roku věku nezletilého nezajímá a nedává mu žádné dárky, že výživné prakticky od 10/2010 neplatí (na výživném do 8/2018 dlužil již částku 175.673 Kč) resp. nějakou částku na výživném zaplatí jen účelově v době, kdy podává žádost na snížení výživného, a že nezletilému bude již 12 let a matka mu platí kromě oblečené, potravin a školních potřeb také akce organizované školou a kroužek házené. K námitce otce o složitém hledání zaměstnání po návratu z výkonu trestu matku poukázala na to, že existují agentury (např. „SAMBRA, SODAT“) zprostředkovávající zaměstnání (i s ubytováním), mimo jiné též pro osoby se záznamem v rejstříku trestů, že někteří zaměstnavatelé od uchazečů o zaměstnání ani výpis z trestního rejstříku nepožadují (např. TOS, SLÉVÁRNA, TYCO), a že z vlastní zkušenosti ví, že i po výkonu trestu lze najít adekvátní zaměstnání s nezanedbatelným příjmem (syn matky, který má základní vzdělání a omezenou hybnost levé ruky po úrazu, po návratu z výkonu trestu pracuje u XXXX s čistým měsíčním příjmem cca 24.000 Kč).
3. Otec se ve vyjádření k odvolání zcela ztotožnil se závěry soudu I. stupně. Uvedl, že se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody, kde má omezený příjem 5.500 Kč měsíčně a této jeho situace zcela odpovídá napadeným rozsudkem snížené výživné 700 Kč měsíčně. Současně nevyločil, že po výkonu trestu a po zařazení se do „normálního“ života bude zasílat na výživném částku vyšší, odvíjející se od mzdy, které bude dosahovat.
4. Kolizní opatrovník ve svém vyjádření zdůraznil, že o nezletilého D. se dlouhodobě stará pouze matka, která je pro zdravotní potíže zaměstnána pouze na zkrácený úvazek. Otec si vyživovací povinnost k nezletilému neplní, na výživném má dluh cca 176.000 Kč a pro zanedbání povinné výživy byl opakovaně ve výkonu trestu odnětí svobody. Z uvedených důvodů se kolizní opatrovník plně ztotožnil s odvoláním matky.
5. Odvolací soud po zjištění, že objektivně i subjektivně přípustné odvolání (§ 201 a § 202 a contrario o.s.ř.) bylo podáno včas (§ 204 odst. 1 o.s.ř.), přezkoumal napadené rozhodnutí i řízení předcházející jeho vydání (§ 212 a § 212a o.s.ř.) a dokazování doplnil rozsudkem Okresního soudu v Prostějově ze dne 21. 10. 2010, č. j. 0 P 200/2009-150, zprávami Úřadu práce ČR o evidenci otce a matky jako uchazečů o zaměstnání, o dávkách hmotné nouze a státní sociální podpory vyplacených matce v období od roku 2015 do roku 2019 včetně a o nevyplacení dávek státní sociální podpory a hmotné nouze otci, potvrzením o zaměstnání bývalého zaměstnavatele matky firmy XXXX včetně zprávy o jejích příjmu, výpisem z evidence rejstříku trestů otce a zprávou Vězeňské služby ČR, Věznice XXXX; rodiče rovněž doplnili svá skutková tvrzení. Po takto zopakovaném a doplněném dokazování dospěl odvolací soud k závěru, že odvolání matky je důvodné.
6. Změní-li se poměry, může soud změnit dohodu a rozhodnutí o výživném pro nezletilé dítě, které nenabývalo plné svéprávnosti (§ 923 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., dále jen „o.z.“). Pro určení rozsahu výživného jsou rozhodné odůvodněné potřeby oprávněného a jeho majetkové poměry, jakož i schopnosti, možnosti a majetkové poměry povinného s tím, že životní úroveň dítěte má být zásadně shodná s životní úrovní rodičů; toto hledisko předchází hledisku odůvodněných potřeb dítěte (§ 913 odst. 1, § 915 odst. 1 o.z.). Při hodnocení schopností, možností a majetkových poměrů povinného je třeba také zkoumat, zda se povinný nevzdal bez důležitého důvodu výhodnějšího zaměstnání či výdělečné činnosti nebo majetkového prospěchu, popřípadě zda

35/2019

nepodstupuje nepřiměřená majetková rizika. Dále je třeba přihlédnout k tomu, že povinný o oprávněného osobně pečuje, a k míře, v jaké tak činí; přihlédne se popřípadě i k péči o rodinnou domácnost (§ 913 odst. 2 o.z.). - srov. § 3028 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku.

7. K poslední úpravě výživného pro nezletilého D., jak bylo zjištěno z rozsudku Okresního soudu v Prostějově ze dne 21. 10. 2010, č. j. 0 P 200/2009-150, došlo v roce 2010, kdy byla schválena dohoda rodičů o snížení výživného na nezletilého D. od 1. 9. 2010 z částky 3.000 Kč měsíčně na částku 2.000 Kč měsíčně. Při schvalování dohody rodičů vyšel soud ze zjištění, že nezletilý byl ve věku necelých 4 let, byl zdravý, otec se s ním stýkal a nad rámec výživného mu přispíval příležitostnými dárky. Dále vyšel ze zjištění, že oba rodiče měli vyživovací povinnost pouze k nezletilému D., že matka žila sama s nezletilým, byla na mateřské dovolené a její příjem tvořily pouze dávky státní sociální podpory, a že otec žil ve společné domácnosti s přítelkyní v jejím rodinném domě, byl po úrazu v pracovní neschopnosti a jeho příjem tvořily nemocenské dávky a dávky hmotné nouze ve výši 3.450 Kč.
8. Vzhledem ke skutečnosti, že návrh otce na snížení výživného byl podán dne 13. 2. 2018, bylo třeba se zabývat tím, zda za dobu tří let před podáním tohoto návrhu, tj. od 13. 2. 2015 do současnosti, resp. do rozhodnutí soudu, došlo v poměrech otce k takové změně poměrů, která odůvodňuje změnu posledního rozhodnutí o výživném (a současně tím, kdy k takové změně poměrů otce došlo a v čem spočívá).
9. Oporu v provedeném dokazování má zjištění soudu I. stupně, že otec byl rozsudkem Okresního soudu Brno-venkov ze dne 17. 12. 2013, č.j. P 484/2012-205, zbaven rodičovské odpovědnosti k nezletilému D.. Dále, jde-li o poměry otce, vyšel soud I. stupně při svém rozhodování de facto pouze z tvrzení otce, že má pochybnosti o otcovství k nezletilému D., že má základní vzdělání, že před nástupem k výkonu trestu odnětí svobody naposledy pracoval ve firmě „XXXX“ jako dělník s průměrným čistým měsíčním příjmem 11.000 až 12.000 Kč čistého, následně byl opakovaně evidován na úřadu práce, pobíral podporu v nezaměstnanosti a též sociální dávky, že nevlastní žádný majetek, nemá úspory a neplatí si pojištění, že má dluhy v celkové výši cca 600.000 Kč (nesplacený úvěr, nezaplacená záchytka aj.), že od 10/2018 je ve výkonu trestu odnětí svobody pracovníčně zařazen - pracuje mimo věznici jako údržbář, a že předpokládaný výstup z výkonu trestu má 21. 7. 2020.
10. Jde-li o poměry matky, soud I. stupně zjistil, že v době od 1. 8. 2015 do 19. 5. 2017 pracovala na základě dohody o pracovní činnosti ve firmě XXXX s průměrným čistým měsíčním příjmem 5.055 Kč v období 8-12/2015, 8.010 Kč v období 1-6/2016, 7.307 Kč v období 7-12/2016 a 4.855 Kč v období 1-5/2017, a že matce jsou vypláceny sociální dávky. Dále soud I. stupně vyšel z toho, že matka je rozvedená, žije pouze s nezletilým D.
11. Dále bylo zjištěno, že nezletilý chodí do 5. třídy základní školy, je zdravý, matka mu platí ve škole obědy a nezletilý hraje hájenou (s tím jsou spojeny platby za kurzovní, sálové boty, míč, náklady na zápasy, letní soustředění).
12. Z důkazů, které byly provedeny v odvolacím řízení, bylo zjištěno, že otec byl v posuzovaném období evidován jako uchazeč o zaměstnání v době od 24. 3. 2016 do 19. 4. 2017, poté byl sankčně vyřazen z důvodu nedostavení se v dohodnutém termínu, a že po dobu evidence otci nebyla vyplácena podpora v nezaměstnanosti, neboť o její výplatu nepožádal (viz zpráva Úřadu práce ČR ze dne 11. 12. 2019), a že v posuzovaném období otec nepobíral ani dávky státní sociální podpory nebo hmotné nouze (viz zpráva Úřadu práce ze dne 27. 12. 2019). Z výpisu z evidence rejstříku trestů otce bylo zjištěno, že otec byl opakovaně odsouzen pro úmyslný trestný čin podle § 196 odst. 1 a 3 trestního zákoníku (zanedbání povinné výživy) a ze zprávy Vězeňské služby ČR, Věznice XXXX bylo zjištěno, že otec byl v posuzovaném období ve výkonu trestu odnětí svobody pracovníčně zařazen v době od 19. 6. 2015 do 15. 3. 2016, od 3. 10. 2018 do 31. 1. 2019 a od 12. 6. 2019 dosud, a to s čistým měsíčním příjmem 1.625 Kč v období od 19. 6. do 30. 6. 2015,

35/2019

s průměrným čistým měsíčním příjmem 3.925 Kč v období 7-12/2015, 2.574 Kč v období 1-2/2016, 880 Kč v období od 1-3. do 15. 3. 2016, 4.164 Kč v období 10-12/2018 1.144 Kč v období za 1/2019 a 4.393 Kč v období 6-10/2019. Jde-li poměry matky, bylo v odvolacím řízení zjištěno, že v období od 5/2017 do 6/2017 byla zaměstnána u firmy XXXX v průměrným čistým měsíčním příjmem 1.500 Kč (viz zpráva jmenované firmy), v době od 1. 7. 2018 do 30. 6. 2019 byla matka stále zaměstnána u firmy XXXX (viz potvrzení o zaměstnání zaměstnavatele matky firmy XXXX), kde dosahovala průměrného čistého měsíčního příjmu 5.015 Kč v období 7-12/2018, 4.914 Kč v období 1-4/2019, za 5/2019 jí byly vyplaceny dávky nemocenského pojištění 1.207 Kč a za 6/2019 jí nebylo bývalým zaměstnavatelem již vyplaceno ničeho (viz zpráva bývalého zaměstnavatele matky firmy XXXX). Od 1. 7. 2019 dosud je matka evidována jako uchazeč o zaměstnání na úřadu práce, který jí za období 7-11/2019 vyplácel podporu v nezaměstnanosti v měsíční výši 4.014 Kč za měsíce 7-8/2019, 3.087 za měsíce 9-10/2019 a 2.279 Kč za 11/2019 (viz zpráva Úřadu práce ČR ze dne 17. 12. 2019). Z dalších zpráv Úřadu práce ČR, tentokrát ze dne 27. 8. 2018 a 26. 11. 2019 bylo zjištěno, že v posuzovaném období byly matce vypláceny přídavky na dítě pro nezletilého D. a dále dávky hmotné nouze – příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení.

13. Matka při doplnění skutkových tvrzení uvedla, že od doby, kdy ve věci rozhodoval soud I. stupně, se zvýšily odůvodněné potřeby nezletilého v souvislosti s jeho momentálně zhoršeným zdravotním stavem (syn byl operován, měl cystu v krku a má zákal oka, je proto třeba vynakládat větší náklady na péči o jeho zdravotní stav). Dále uvedla, že je od 7/2019 bez zaměstnání evidována na úřadu práce, který jí vyplácel podporu v nezaměstnanosti, momentálně jsou jediným příjmem matky vyplácené dávky hmotné nouze.
14. Otec v odvolacím řízení doplnil svá tvrzení pouze tak, že došlo ke zvýšení odměny za práci ve výroku trestu, a to na částku 7.300 Kč, do práce chodí pravidelně, aby mohl splácet 15 % příjmů Ministerstvu spravedlnosti.
15. V posuzovaném případě po doplnění dokazování dospěl odvolací soud k závěru, že v projednávané věci podmínky pro snížení výživného na nezletilého D. splněny nebyly. O výživném pro nezletilého bylo naposledy rozhodováno v roce 2010, a od té doby uplynula doba delší než 9 let, v průběhu které došlo k přirozenému nárůstu odůvodněných potřeb nezletilého v souvislosti s jeho zvyšujícím se věkem a též se zahájením povinné školní docházky v 9/2013. Otec byl při posledním rozhodování o výživném po úrazu a jeho příjem tvořily nejprve nemocenské a později sociální dávky ve výši 3.450 Kč měsíčně a jeho poměry se od té doby prakticky nezměnily. Bylo totiž zjištěno, že v posuzovaném období byl otec opakovaně ve výkonu trestu odnětí svobody, kde byl v době od 19. 6. 2015 do 15. 3. 2016, od 3. 10. 2018 do 31. 1. 2019 a od 12. 6. 2019 dosud pracovní zařazen (s příjmem uvedeným v odstavci 12), v době mezi výkony trestu odnětí svobody nepracoval, vyhledával pouze příležitostné přivýdělký a pokud byl evidován jako uchazeč o zaměstnání na úřadu práce, stalo se tak pouze v jednom případě, konkrétně v době od 3/2016 do 4/2017 s tím, že poté byl z evidence sankčně vyřazen (čímž se zbavil možnosti získat pracovní uplatnění za pomoci a asistence úřadu práce). Skutečnost, že otec byl opakovaně odsouzen pro úmyslný trestný čin zanedbání povinné výživy (a pro spáchání téhož trestného činu je ve výkonu trestu i v současné době) dle odvolacího soudu zcela jednoznačně svědčí o tom, že otec se plnění své zákonné vyživovací povinnosti k nezletilému D. úmyslně vyhýbá a dobrovolně ji neplní v soudem určené ani jiné výši (v opačném případě by totiž jeho jednání nebylo, a to opakovaně, trestněprávně postiženo), a to přesto, že zapojení do pracovního procesu schopen je (svědčí o tom jak skutečnost, že v minulosti měl trvalejší zaměstnání, přivydělával si i příležitostně a zaměstnán byl a je i ve výkonu trestu odnětí svobody). V tíživé situaci, která vedla k podání návrhu na snížení výživného se tak otec ocitl výlučně svým zaviněním, svým nezodpovědným a protiprávním jednáním, které v žádném případě nemůže jít k tíži nezletilého dítěte a které neomlouvá ani údajná, otcem tvrzená pochybnost o jeho otcovství k nezletilému. Ztížené uplatnění otce na trhu práce v důsledku záznamu v trestním rejstříku ani skutečnost, že se otec

35/2019

(opět) nachází ve výkonu trestu odnětí svobody, proto nelze považovat za takovou změnu poměrů, která by odůvodňovala změnu původního rozhodnutí o výživném, konkrétně jeho snížení, když navíc příjmy matky nezletilého v posuzovaném období i přesto, že byla zaměstnána, dosahovaly pouze životního minima (o čemž svědčí skutečnost, že matce byly vypláceny v celém posuzovaném období dávky hmotné nouze – doplatek na bydlení a příspěvek na živobytí).

16. S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti odvolací soud rozsudek soudu I. stupně za použití § 220 odst. 1 písm. b/ o.s.ř. změnil tak, že návrh otce na snížení výživného jako nedůvodný zamítl.
17. O nákladech řízení před soudy obou stupňů bylo rozhodnuto v souladu s § 23 z.ř.s ve spojení s § 1 odst. 1 z.ř.s. a § 224 odst. 1, 2 o.s.ř. tak, že žádný z účastníků nemá na jejich náhradu právo, když okolnosti případu přiznání náhrady některému z nich neodůvodňovaly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **není** dovolání přípustné.

Brno 29. ledna 2020

Mgr. Monika Kyselová v. r.
předsedkyně senátu